

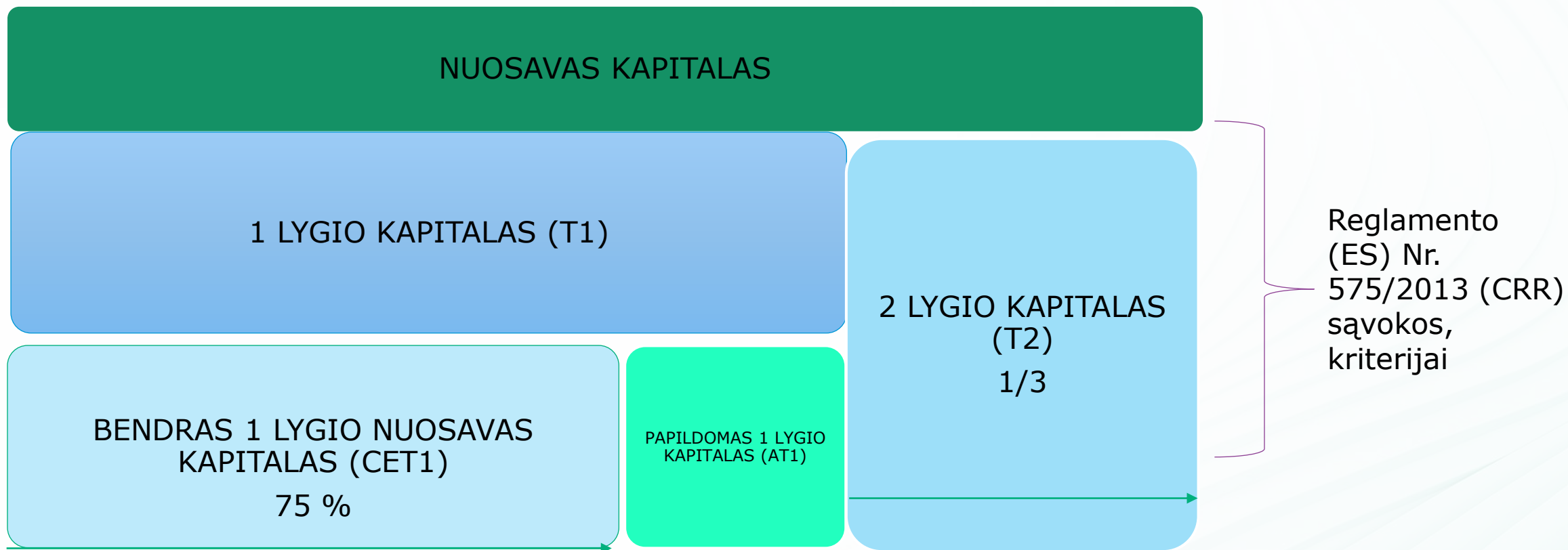
LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

EPĮ/MĮ sektoriaus kapitalo formavimo galimybės

2023 m. gruodis

Priežiūrinio nuosavo kapitalo sudėtis

Įstaigos bendras 1 lygio nuosavas kapitalas, kaip jis apibrėžtas Reglamento (ES) Nr. 575/2013 50 straipsnyje (įstatinis akcinis kapitalas; kapitalo rezervas (emisinis skirtumas); ankstesnių metų nepaskirstytasis pelnas; reikalavimus atitinkantis pelnas arba nuostoliai; kiti rezervai (kuriuos įstaiga gali panaudoti nuostoliams padengti, pvz.: atsargos kapitalas (rezervas)), turi sudaryti ne mažiau kaip 75 procentus 1 lygio kapitalo. Papildomas 1 lygio kapitalas (privilegiuotosios akcijos; neterminuotieji skolos VP). Įstaigos 2 lygio kapitalas (privilegiuotosios akcijos; subordinuotos paskolos) turi būti ne didesnis negu vienas trečdalis 1 lygio kapitalo.

! *CET1 kapitalo priemonės pripažįstamos kaip bendras 1 lygio nuosavas kapitalas tik tuo atveju, jei įstaiga gali nevaržomai ir nedelsdama jomis pasinaudoti rizikai ar nuostoliams, vos tik jiems atsiradus, padengti.*

Reglamente Nr. 575/2013 nustatyti kriterijai kapitalo priemonėms (jeigu jas norima įtraukti skaičiuojant kapitalą)

- **Kapitalo priemonės, atitinkančios CET1 kapitalo reikalavimus** (CRR 26 str.):

- ✓ įstatinis akcinis kapitalas;
- ✓ kapitalo rezervas (emisinis skirtumas);
- ✓ ankstesnių metų nepaskirstytasis pelnas arba nuostoliai;
- ✓ **Reikalavimus atitinkantis pelnas*** arba nuostoliai;
- ✓ Kiti rezervai (kuriuos įstaiga gali panaudoti nuostoliams padengti, pvz.: atsargos kapitalas (rezervas))

* [Lietuvos bankui teikiamas prašymas](#), pelno patikrinimą patvirtinantis dokumentas (auditoriaus ataskaita, peržvalga), turi būti atskaityti visi numatomi mokesčiai ir (arba) dividendai.

- **Papildomas 1 lygio kapitalo (AT1) priemonės:**

- ✓ privilegijuotosios akcijos be kaupiamojo dividendo su priedais;
- ✓ neterminuotieji skolos VP (pvz., konvertuojamosios amžinosios obligacijos)
- *jei tenkina CRR 51–54 str. reikalavimus*

- **2 lygio kapitalo (T2) priemonės:**

- ✓ kitos privilegijuotosios akcijos su priedais;
- ✓ subordinuotos paskolos (įskaitant konvertuojamąsias paskolas);
- ✓ neterminuotieji ir terminuoti skolos VP, *jei tenkina CRR 62–64 str. reikalavimus*

Išankstinis Lietuvos banko leidimas nereikalingas, tačiau tikslinga prieš išleidžiant kapitalo priemones supažindinti Lietuvos banką su jų emisijos ar sutarties sąlygomis

Priežiūrinio nuosavo kapitalo kriterijai (1)

Priežiūrinio nuosavo kapitalo savybės	CET1 kapitalo tinkamumo kriterijai	AT1 kapitalo tinkamumo kriterijai	T2 kapitalo tinkamumo kriterijai
Pastovumas			
Amžinas	Taip	Taip	≥ 5 metai
Kapitalo suma iš principo negali būti grąžinama ar sumažinama išskyrus likvidavimo ar kitus mažinimo (tik gavus priežiūros institucijos leidimą) atvejus	Taip		
Nėra indikacijų, kad kapitalo suma galėtų būti grąžinama ar sumažinama išskyrus likvidavimo atvejį	Taip	Taip	Taip
Negali būti išperkamas ne anksčiau nei 5 metai po išleidimo (išskyrus CRR 78 str. 4 d.)		Taip	Taip
Nėra paskatų išpirkti		Taip	Taip
Nuostolių absorbavimas			
Esminė nuosavo kapitalo f-jų – „sveikiausias“ kapitalas	Taip		
Pilnai apmokėtas	Taip	Taip	Taip
Skirtas dengti proporcingai didžiausią patiriamų nuostolių dalį	Taip		
Kiekviena iš kapitalo priemonių absorbuoja nuostolius vienoda apimtimi	Taip		
Reitinguojamas žemiau T2 kapitalo		Taip	
Nėra požymių, kurie galėtų trukdyti kapitalo atkūrimui šiomis kapitalo priemonėmis		Taip	
Veiksminga gelbėjimo priemonė trečiosiose šalyse		Taip	Taip

Priežiūrinio nuosavo kapitalo kriterijai (2)

Priežiūrinio nuosavo kapitalo savybės	CET1 kapitalo tinkamumo kriterijai	AT1 kapitalo tinkamumo kriterijai	T2 kapitalo tinkamumo kriterijai
Mokėjimų lankstumas			
Nėra pirmenybės, kokiems mokėjimams gali būti panaudojamas	Taip		
Nepanaudojimas mokėjimams nereikia netinkamo įsipareigojimų vykdymo	Taip	Taip	
Nepanaudojimas mokėjimams nesąlygoja Įstaigos veiklos ribojimo ar suvaržymo	Taip	Taip	
Nėra įsipareigojimų vykdyti mokėjimus akcininkams	Taip		
Nei skatina, nei stabdo dividendų išmokėjimą		Taip	Taip
Kitos			
Tiesiogiai išleistas	Taip	Taip	Taip
Aiškiai atvaizduojamas finansinėse ataskaitose (balanse)	Taip		
Amortizuojamas per 5 metus			Taip

Priežiūrinio nuosavo kapitalo struktūra EPI/MĮ sektoriuje, 2023 m. I pusm. duomenimis

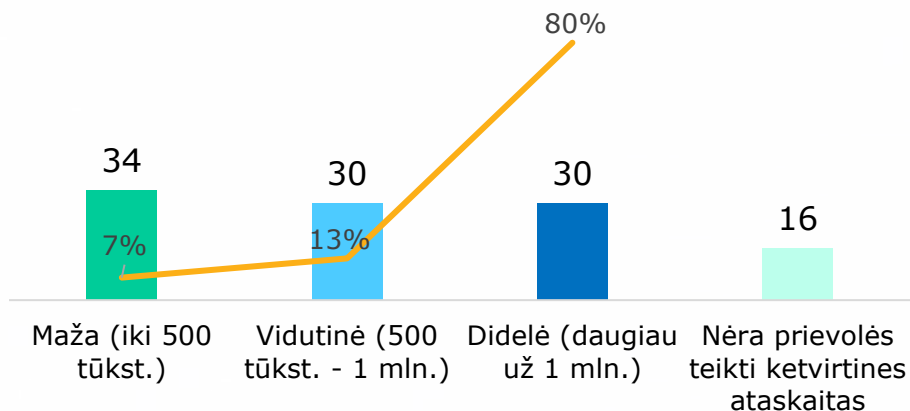
Ištaigos, kurioms taikomi priežiūrinio nuosavo kapitalo reikalavimai

79 EPI

31 MĮ

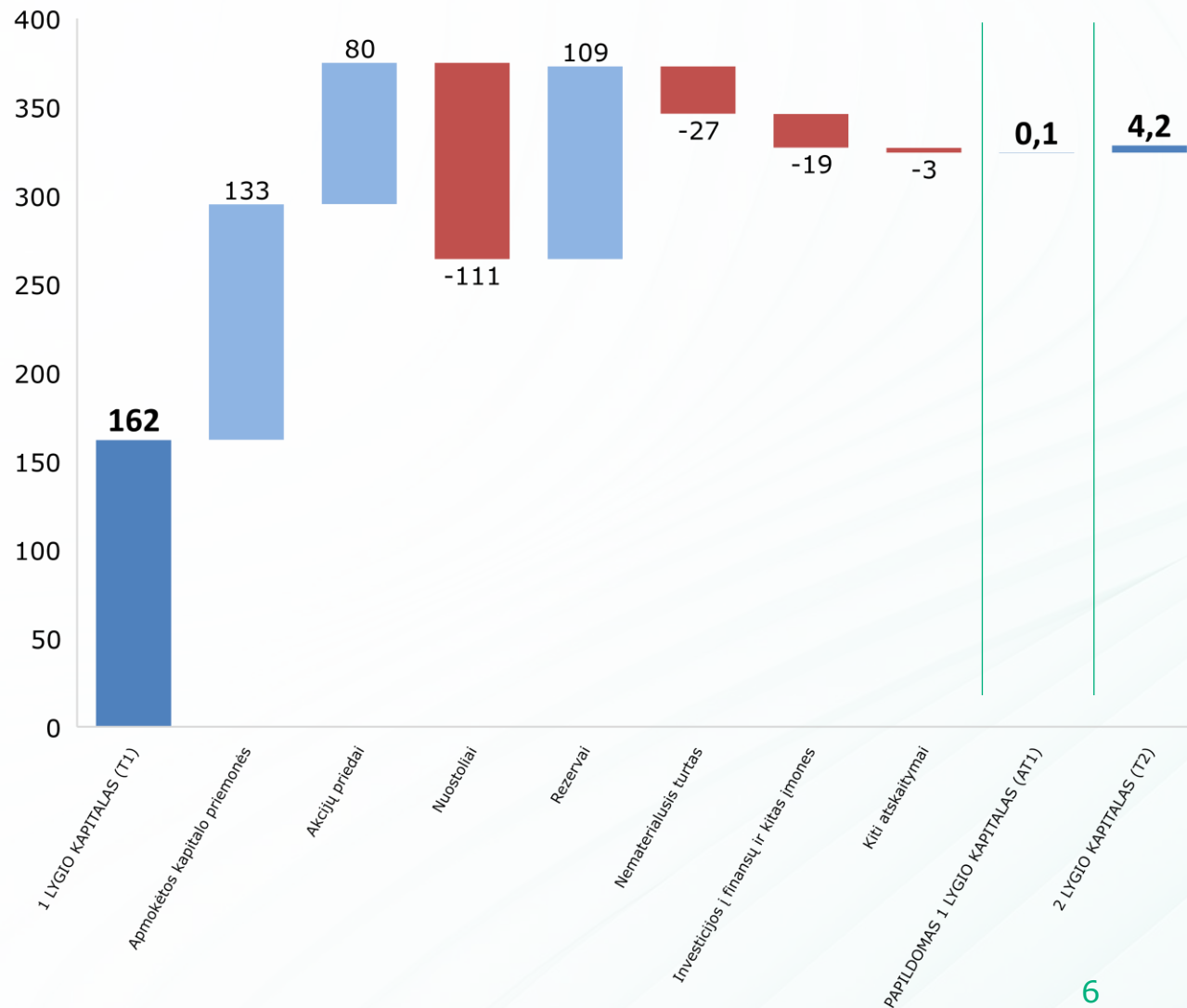
EPI/MĮ DYDIS PAGAL PRIEŽIŪRINĮ NUOSAVĄ KAPITALĄ

EPI/MĮ Užimama rinkos dalis (%)

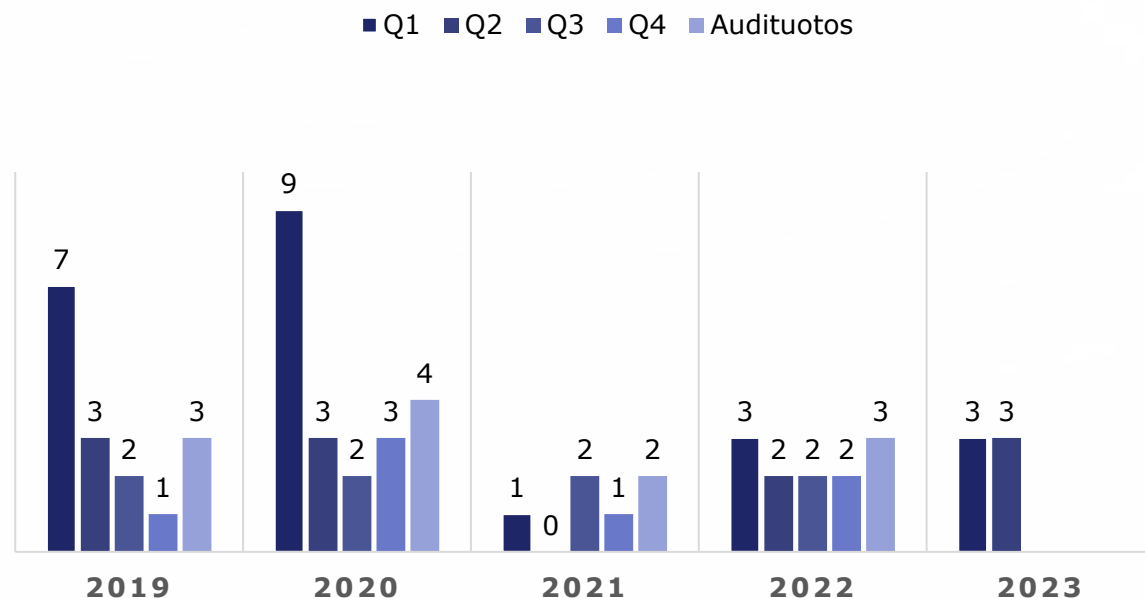
Sektoriuje kapitalui stiprinti nėra intensyviai naudojamos papildomo 1 lygio kapitalo priemonės, mažai naudojamos 2 lygio kapitalo priemonės (paprastai – subordinuotosios paskolos)

PRIEŽIŪRINIO NUOSAVO KAPITALO SUDĖTIS, 2023 M. I PUSM. (mln. Eur)

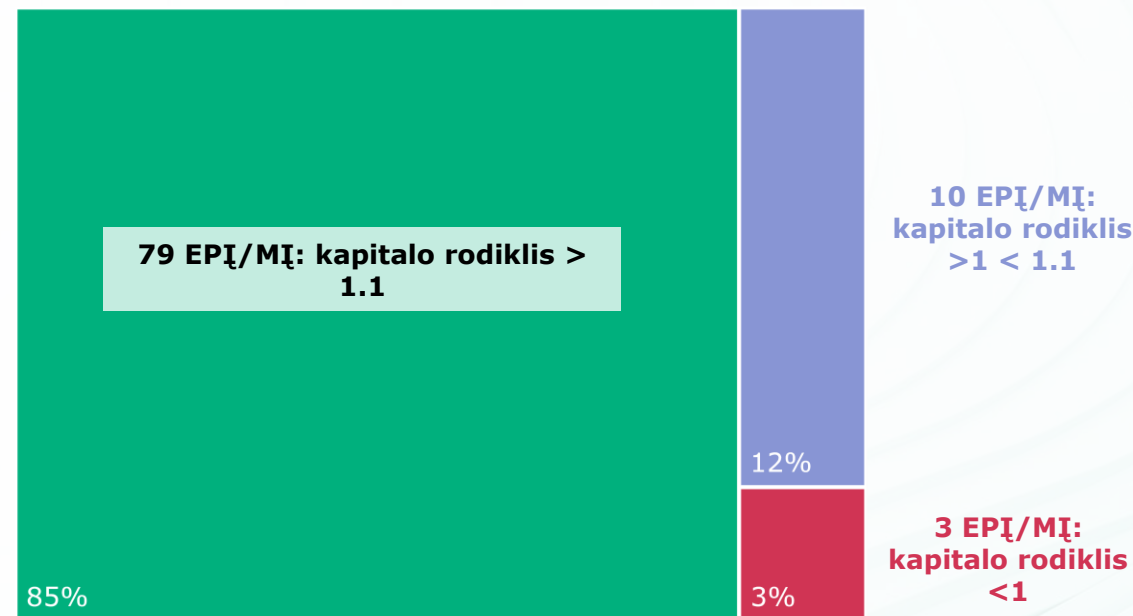

Kas ketvirtį EPI/MĮ sektoriuje yra įstaigų, kurių kapitalas ties riba arba yra netenkinamas, bet 79 EPI/MĮ kapitalo rodiklis viršija 1.1

NUOSAVO KAPITALO NETENKINUSIŲ EPI/MĮ SKAIČIAUS DINAMIKA, 2019-2023

NUOSAVO KAPITALO REIKALAVIMŲ VYKDYMAS 2023 M. I PUSM.

- EPI/MĮ, kurių KPR < 1.1 yra 13, o skaičius nesikeičia nuo praėjusių metų;
- Net 7-ių EPI/MĮ kapitalo rodiklis buvo mažesnis už 1.1 ir po 2022 m. I pusmečio, ir po 2023 m.

! IŠŠŪKIAI didinant įstatinį kapitalą:

- ✓ Kai daug akcininkų – priimamas sprendimas dėl įstatinio kapitalo padidinimo gali užtrukti laike;
- ✓ Lėšų surinkimas taip pat gali užtrukti – o į priežiūrinį kapitalą įtraukiamos tik apmokėtos kapitalo priemonės;
- ✓ Greičiausia priemonė kapitalui stiprinti – atsargos rezervas, tačiau priimti sprendimą dėl atsargos rezervo formavimo taip pat turi visi akcininkai.

! MAŽINANT įstatinį kapitalą ar atsargos rezervą BŪTINAS Lietuvos banko leidimas.

2023 m. Lūkesčių raštas*

dėmesys skirtas įmonių grupei priklausančių įstaigų, perduodančių veiklos funkcijas, atvejams

TINKAMA VALDYMO SISTEMA.

Licencija išduodama prašymą pateikusiam juridiniam asmeniui, tik jeigu jis, atsižvelgdamas į poreikį užtikrinti patikimą ir riziką ribojančiais principais grindžiamą įstaigos valdymą, turi nustatęs visapusę, adekvačią įstaigos veiklos pobūdžiui, mastui ir sudėtingumui ir patikimą veiklos valdymo tvarką

SUSIRŪPINIMĄ KELIANTYS KLAUSIMAI, SUSIJĘ SU ĮMONIŲ GRUPE:

Lietuvos bankui kelia rūpestį įstaigų valdymo sistema, kai įstaigų, priklausančių įmonių grupei, veiklos kontrolės ir rizikų valdymo mechanizmas yra sukoncentruotas įmonių grupėje, nors pačios įstaigos yra atsakingos už joms, licenciją turinčioms įstaigoms, taikomų priešūrinį reikalavimų įgyvendinimą.

ĮSTAIGOS PRIVALO UŽTIKRINTI, KAD JŲ VEIKLOS KONTROLĖS IR RIZIKŲ VALDYMO PROCESAS, ĮSKAITANT IR DĖL TO PRIIMAMUS SPRENDIMUS ĮSTAIGOS LYGIU, BŪTŲ ĮGYVENDINTAS ĮSTAIGOJE:

1. Įstaigoje turėti pakankamą skaičių kvalifikuotų, LR teisės aktuose nustatytus reikalavimus suprantančių darbuotojų;
2. valdymo organas turi skirti pakankamai laiko įstaigos valdymo sprendimams priimti;
3. Įstaigos organų nariai turi aktyviai ir veiksmingai dalyvauti įstaigos vidaus valdymo sistemoje, gebėti priimti savarankiškus, pagrįstus ir objektyvius įstaigos valdymo sprendimus.

EPĮ ir MĮ priežiūros funkcijos vykdymas pagal teisės aktus

**ĮSTAIGOS
PRIEŽIŪROS
ORGANAS**

**Visuotinis akcininkų
susirinkimas**

Stebėtojų taryba

Valdyba

Jeigu nesudaryta **stebėtojų taryba**, tačiau priežiūros funkcijos, vadovaujantis ABĮ nuostatomis, priskirtos **valdybai**, tuomet priežiūros organo funkcijas atlieka **VALDYBA**.

Priežiūros funkcija gali būti priskirta valdybai, jei tenkinamos šios sąlygos:

- Vadovas nėra valdybos narys ir
- daugiau kaip pusė valdybos narių yra nepriklausomi.

Jeigu priežiūros funkcijos nepriskirtos **valdybai** arba nėra sudaryta **valdyba**, tuomet priežiūros organas - **visuotinis akcininkų susirinkimas**.

Vadovaujамės ABĮ

Jeigu bendrovėje nesudaroma **stebėtojų taryba**, stebėtojų tarybai nustatytos funkcijos kitų bendrovės organų kompetencijai nepriskiriamos, **išskyrus** ABĮ 34 straipsnio 8, 11 dalyse ir 37² straipsnio 4 dalyje nustatytus atvejus.

1 Lygio kapitalo sudėtis (CET1)

1 Lygio kapitalo sudėtis (CET1)

Išstatinis kapitalas (apmokėtas) be privilegijuotųjų akcijų

Kapitalo rezervas (apmokėti akcijų priedai) be privilegijuotųjų akcijų

Atimama Supirktos nuosavos akcijos

Atimama Sudarytos sutartys supirkti nuosavas akcijas

Praėjusių metų pelnas arba nuostoliai, kai visi numatomi mokesčiai arba dividendai buvo atskaityti iš to pelno sumos

Audituotas einamųjų metų pelnas, gavus priežiūros institucijos leidimą, atskaičius visus numatomus mokesčius arba dividendus, **nuostoliai atimami visuomet**

Atsargos kapitalas, privalomasis rezervas ir kiti rezervai, suformuoti iš pelno, kurie skirti nuostoliams dengti

Atimama Prestižas

Atimama Nematerialusis turtas

Atimama atidėtųjų mokesčių turto suma, susidariusi dėl mokestinio laikotarpio nuostolių perkėlimo

Atimama Kvalifikuotoji akcijų paketo dalis, turima ne finansų sektoriaus įmonėse, t. y. visų investicijų, viršijančių 15 proc. įstaigos kapitalo, suma (sudedamos visos investicijos į ne finansų sektorių ir perviršis atimamas; SVARBU: 1. apskaičiuojame CET I kapitalą be investicijų; 2. Apskaičiuojame 15 proc. įstaigos CET 1 kapitalo dydį. 3. Sudedame visas investicijas (tiek į finansų, tiek į ne finansų sektorius), apskaičiuojame proporcijas. 4. Proporcingai atimame atitinkamose eilutėse investicijų perviršį)

Atimama Finansų sektoriaus subjektų, kuriuose įmonė neturi reikšmingų investicijų, CET1 priemonės, t. y. visos tokios investicijos sudedamos ir kas viršija 10 proc. įstaigos kapitalo (po atskaitymų) atskaitoma

Atimama Finansų sektoriaus subjektų, kuriuose įmonė turi reikšmingų investicijų, CET1 priemonės, t. y. reikšmingos investicijos atimamos visuomet (kriterijai 1) >10 proc. subjekto kapitalo; 2) susijusi glaudžiais ryšiais su subjektu; 3) nekonsoliduojamas priežiūriniu tikslu, tačiau konsoliduojamas finansinėje atskaitomybėje). Visos tokios investicijos sudedamos ir kas daugiau 15 proc. įstaigos kapitalo (po atskaitymų) atskaitoma.

Pagrindinės, praktikoje dažniausiai naudojamos EPI-MI kapitalo formavimo priemonės*

* Einamųjų metų pelną įtraukti į kapitalą prašo pavienės EPI-MI

Investicijos į kitas įmones (tam tikromis proporcijomis) atimamos iš kapitalo

Papildomas 1 lygio (AT1) ir 2 lygio (T2) kapitalas

Papildomo 1 Lygio kapitalo sudėtis (AT1)

Apmokėtos kapitalo priemonės, t. y. **ne nuosavybės vertybiniai popieriai** (obligacijos) be pirmenybinio palūkanų mokėjimo, pvz. konvertuojamos obligacijos ir akcijos
 Akcijų priedai, t. y. ne nuosavybės vertybinių popierių (obligacijų) priedai

Atimama Nuosavos AT1 priemonės, t. y. atpirkti ne nuosavybės vertybiniai popieriai

Atimama Faktiniai arba neapibrėžtieji įsipareigojimai pirkti nuosavas AT1 priemones, t. y. sudarytos sutartys dėl ne nuosavybės vertybinių popierių (obligacijų) atpirkimo

Atimama Finansų sektoriaus subjektų, kuriuose įmonė neturi reikšmingų investicijų, AT1 priemonės, t. y. Visos tokios investicijos sudedamos ir kas viršija 10 proc. įstaigos kapitalo (po atskaitymų) atskaitoma

Atimama Finansų sektoriaus subjektų, kuriuose įmonė turi reikšmingų investicijų, AT1 priemonės, t. y. Reikšmingos investicijos atimamos visuomet (kriterijai: 1) >10 proc. subjekto kapitalo; 2) susijusi glaudžiais ryšiais su subjektu; 3) nekonsoliduojamas priešišuriniu tikslu, tačiau konsoliduojamas finansinėje atskaitomybėje). Visos tokios investicijos sudedamos ir kas daugiau 15 proc. įstaigos kapitalo (po atskaitymų) atskaitoma.

Naudojamasi vangiai, pavienių EPI-MI rinkos dalyvių *

* *Paprastai T2 sudaro EPI-MI gautos subordinuotosios paskolos*

Investicijos į kitas įmones (tam tikromis proporcijomis) atimamos iš kapitalo

2 Lygio kapitalo sudėtis (T2)

Apmokėtos kapitalo priemonės ir subordinuotosios paskolos, t. y. **Privilegiuotosios akcijos** ir **subordinuotosios paskolos**

Akcijų priedai (privilegiuotų)

Atimama Nuosavos T2 priemonės, t. y. Supirktos privilegiuotosios akcijos

Atimama Faktiniai arba neapibrėžtieji įsipareigojimai pirkti nuosavas T2 priemones, t. y. Sudarytos sutartys supirkti privilegiuotąsias akcijas

Atimama Finansų sektoriaus subjektų, kuriuose įmonė neturi reikšmingų investicijų, T2 priemonės, t. y. Visos tokios investicijos sudedamos ir kas viršija 10 proc. įstaigos kapitalo (po atskaitymų) atskaitoma

Atimama Finansų sektoriaus subjektų, kuriuose įmonė turi reikšmingų investicijų, T2 priemonės, t. y. Reikšmingos investicijos atimamos visuomet (kriterijai: 1) >10 proc. subjekto kapitalo; 2) susijusi glaudžiais ryšiais su subjektu; 3) nekonsoliduojamas priešišuriniu tikslu, tačiau konsoliduojamas finansinėje atskaitomybėje). Visos tokios investicijos sudedamos ir kas daugiau 15 proc. įstaigos kapitalo (po atskaitymų) atskaitoma.

Rinkai kylantys klausimai dėl papildomų kapitalo priemonių (1)

- **Privilegijuotųjų akcijų su priedais išleidimas**
  - ✓ Kapitalo formavimas išleidžiant privilegijuotąsias akcijas su priedais netenkina Reglamento 28 straipsnio 1 dalies h punkte nustatytų paskirstymo sąlygų, todėl jos nebūtų įskaičiuojamos į skaičiuotiną įstaigos bendrą nuosavą kapitalą (CET 1), tačiau galėtų būti įtraukiamos į 1 lygio papildomą kapitalą arba 2 lygio kapitalą, jeigu akcijų emisijos sąlygos tenkintų atitinkamuose Reglamento straipsniuose nustatytus reikalavimus šių lygių kapitalui
- **Amžinųjų/subordinuotųjų obligacijų išleidimas**
  - ✓ Kapitalo formavimas išleidžiant amžinąsias/subordinuotąsias obligacijas galėtų būti taikomas formuojant 1 lygio papildomą kapitalą arba 2 lygio kapitalą, tačiau tokios obligacijos turėtų atitikti visus Reglamento 52–54 straipsniuose nustatytus reikalavimus 1 lygio papildomo kapitalo priemonėms ir Reglamento 62–64 straipsniuose nustatytus reikalavimus 2 lygio kapitalo priemonėms
- **Konvertuojamoji paskola, kuri gali būti konvertuojama į privilegijuotąsias akcijas**
  - ✓ Kapitalo formavimas išleidžiant konvertuojamąsias paskolas galėtų būti taikomas formuojant 2 lygio kapitalą, tačiau tokios paskolos turi atitikti Reglamento 62–64 straipsniuose nustatytus reikalavimus. Akcentuotina, kad paskolą konvertavus į privilegijuotąsias akcijas, tokios priemonės nebūtų laikomos bendru nuosavų kapitalu (kaip nurodyta a punkte), tačiau galėtų būti pripažintos 1 lygio papildomu kapitalu arba 2 lygio kapitalo priemonėmis

Rinkai kylantys klausimai dėl papildomų kapitalo priemonių (2)

- **Ar investuotos nuosavos lėšos turės įtakos kapitalo poreikio didinimui**
- ✓ Nusprendus investuoti įsigyjant kitos įmonės kapitalo dalį, investicijos suma gali būti atimama iš kapitalo, atsižvelgiant į investicijos dydį, pobūdį (reikšminga ar nereikšminga, investicija į ne finansų ar finansų įmones)
- **Ar dalį savo sąskaitoje turimų nuosavų lėšų galima investuoti į įvairias finansines priemones**
- ✓ EPI-MI veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose nenustatyta apribojimų įmonėms investuoti nuosavas lėšas į finansines priemones. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad visa rizika, susijusi su pasirinkta investavimo strategija, tenka įstaigoms, jos privalo pačios savo vidiniuose rizikos valdymo dokumentuose nusimatyti investavimo strategiją, pasirinkti konkrečius investicinius produktus bei konkrečias bendroves ir reglamentuoti rizikų valdymo procesą, be kita ko, nustatydamos, kokia prieinama informacija remiantis bus priimami investavimo sprendimai
- **Ar nuosavas lėšas galima skolinti**
- ✓ Įstaigoms nėra draudžiama vykdyti ir kitą nei licencijuojama veiklą, tačiau jos negali nuosavam kapitalui apskaičiuoti taikytinų elementų naudoti pakartotinai, jeigu vykdo ir kitą negu licencinė veiklą, t. y., turėti nuosavo kapitalo perteklių, norėdamos vykdyti kitą veiklą, taip pat vertinti paskolintų lėšų atgavimo tikimybę ir įtaką finansinei būklei. Jokių kitų skolinimo apribojimų teisės aktai nenumato

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Ačiū!
